

*Pr. 209/01.09.21
CPS*

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-6190 din 22.09.2021

La nr. 209 din 01.09.2021

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii cu privire la veterani nr.190-XV din 08.05.2003.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 5 (cinci) file.

Director

R. Flocea

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>1990</u>
" <u>23</u> "	<u>09</u> 20 <u>21</u>
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO21/7420 din 21.09.2021

la proiectul de lege cu privire la modificarea Legii cu privire la veterani nr. 190-XV din 08.05.2003 (art.6, art.9, se completează cu art.11/1, ș.a.)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate. Totuși, nu a fost respectată norma prevăzută la art.8 lit.a) din Legea nr.239/2008, care prevede publicarea anunțului cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie.

Prin urmare, deși rigorile de transparență decizională au fost respectate fragmentar, părțile interesate au avut acces la proiect și materialele aferente acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, proiectul are drept scop *„introducerea unei categorii noi de beneficiari al Legii cu privire la veterani nr.190/2003 și anume copiii războiului”*.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr.190/2003 prin asigurarea garanțiilor sociale și economice suplimentare persoanelor care la sfârșitul celui de-al doilea război mondial au avut vârsta mai mică de 18 ani.

Suplimentar, se propun modificări la noțiunea de veteran al muncii, simplificând criteriul de eligibilitate în funcție de vechimea în muncă, precum și completând măsurile de protecție socială cu acordarea alocației lunare de 500 lei, fapt reglementat pentru veteranii de război și persoanele cu dizabilități de pe urma războiului.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele cetățenilor Republicii Moldova care la sfârșitul celui de-al doilea război mondial (2 septembrie 1945) aveau vârsta mai mică de 18 ani, și cărora, conform proiectului le sunt stabilite măsuri de protecție socială în scopul suplimentării garanțiilor sociale și economice necesare asigurării condițiilor de trai decente.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de *„nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”*.

În contextul art.30 al Legii nr.100/2017, menționăm că nota informativă nu conține compartimentele necesare și, prin urmare, nu corespunde cerințelor stabilite în anexa nr.1 la Legea prenotată.

În nota informativă sunt specificate condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite, însă nu este clară necesitatea modificării Legii nr.190/2003 din moment ce în proces de examinare este înregistrată inițiativa legislativă nr.210 din 01 septembrie 2021 care prevede adoptarea proiectului de Lege cu privire la protecția socială a copiilor războiului.

Mai mult, conform art.6 din Legea nr.190/2003, veterani sunt considerați *„cetățenii Republicii*

Moldova care prin munca lor conștiincioasă de durată într-un domeniu de activitate sau prin serviciul militar ireproșabil au meritat recunoștința statului și a societății”, în timp ce definiția stabilită în proiect pentru noțiunea de „copiii războiului” se fundamentează decât pe data nașterii persoanei. Prin urmare, includerea acestei categorii în Legea nr.190/2003 cu privire la veterani nu este argumentată și depășește cadrul de reglementare stabilit de legea prenotată.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Implementarea în practică a normelor proiectului necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, fapt confirmat și de către autor în nota informativă, unde se enunță că „surse financiare necesare pentru acoperirea inițiativei legislative în cauză constituie aproximativ 53,8 mln lei anual”.

Conform datelor statistice prezentate în nota informativă referitor la numărul cetățenilor care locuiesc în Republica Moldova și se încadrează în categoria „copiii războiului”, se estimează că de măsurile de protecție socială vor beneficia circa 107 551 de persoane. Astfel, dacă calculăm decât alocația lunară de 500 lei raportată la numărul de beneficiari - rezultă suma de 645,306 mln lei anual, fără a lua în calcul alte măsuri de protecție socială asigurate din bugetul de stat. Prin urmare, estimarea cheltuielilor financiare prezentate în nota informativă este sub limita necesităților reale.

Având în vedere, impactul financiar major, se constată necesitatea obținerii avizului pozitiv din partea Guvernului, în corespundere cu prevederile art.131 alin.(4) din Constituție „Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, însă sunt identificate norme formulate ambiguu susceptibile de interpretări abuzive din partea subiecților care urmează să le pună în practică. Totodată, se constată necesitatea revizuirii textului proiectului prin prisma respectării regulilor gramaticale și de ortografie, în scopul corespunderii la cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate norme contradictorii dintre prevederile interne ale acestuia, precum și cu reglementările altor acte normative în vigoare, în speță Legea nr.190/2003. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează sarcina asigurării măsurilor de protecție socială destinate copiilor războiului, în special suportarea cheltuielilor pentru realizarea acestor măsuri de protecție, atât din bugetul de stat, bugetul local, cât și din contul furnizorilor de servicii. În acest sens, au fost identificate norme confuze cu privire la subiectul obligat cu acoperirea cheltuielilor de realizare a unelor măsuri de protecție. Analiza detaliată la compartimentul III al raportului.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -
<p>alin.1 și 3 din Articolul unic al proiectului</p> <p>1. Articolul 6 alin. (2) se completează cu lit. e) cu următorul cuprins: "e) copiii războiului." 3. Capitolul II se completează cu articolul 11¹ cu următorul cuprins: "Articolul 11¹. Copiii războiului " Copiii războiului se consideră cetățenii Republicii Moldova care la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial (2 septembrie 1945) au avut vârsta mai mică de 18 ani."</p>
<p>Obiecții:</p> <p>Articolul 6 din Legea nr.190/2003 definește noțiunea de veteran și enumeră categoriile de veterani care cad sub incidența legii menționate. Astfel, la art.6 alin.(1) se stabilește că „<i>Veterani se consideră cetățenii Republicii Moldova care prin munca lor conștiincioasă de durată într-un domeniu de activitate sau prin serviciul militar ireproșabil au meritat recunoștința statului și a societății</i>”.</p> <p>Conform noțiunii oferite de autor pentru categoria „copiii războiului”, în speță - „<i>cetățenii Republicii Moldova care la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial (2 septembrie 1945) au avut vârsta mai mică de 18 ani</i>” nu corespunde noțiunii descrise la art.6 alin.(1), criteriul de vârstă în calitate de condiție unică nu se încadrează în criteriile de selecție, și prin urmare excede cadrului de reglementare legiferat de Legea nr. 190/2003.</p> <p>În acest sens, Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative statuează la art.63 condițiile generale de modificare a actului normativ, stabilind că „(1) <i>Modificarea unui act normativ este admisă numai dacă nu afectează concepția generală ori caracterul unitar al actului respectiv. [...] (2) Modificările aduse actului normativ trebuie să se integreze armonios în actul respectiv, asigurându-se unitatea de stil și de terminologie, precum și succesiunea firească a elementelor structurale</i>”.</p>
<p>Recomandări:</p> <p>Prin urmare, se recomandă retragerea proiectului din examinare, întrucât categoria de persoane menționată</p>

nu corespunde obiectului legii supuse modificării.

Factori de risc:

- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Generale

- 2 -

alin. 2 articolul unic din proiect

2. Articolul 9 va avea următorul cuprins:

„Veterani ai muncii sunt considerate persoanele care au fost decorate cu ordine, medalii și insigna „Veteran ai muncii” sau care s-au învrednicit de titluri onorifice ale Republicii Moldova sau ale fostei U.R.S.S. ori de distincții departamentale și au realizat o vechime în muncă necesară pentru stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă”.

Obiecții:

Conform art.9 din Legea nr.190/2003, veterani ai muncii sunt considerate „persoanele care au fost decorate cu ordine și medalii sau care s-au învrednicit de titluri onorifice ale Republicii Moldova sau ale fostei U.R.S.S. ori de distincții departamentale și au realizat o vechime în muncă de cel puțin 30 de ani femeile și 35 de ani bărbații”.

Prin urmare, se constată că modificările propuse spre adoptare instituie o nouă condiție de atribuire a calității de veteran ai muncii prin oferirea unei noi distincții - insigna „Veteran ai muncii”, deși Legea nr. 1123/1992 cu privire la distincțiile de stat ale Republicii Moldova nu reglementează oferirea unei astfel de insigne, pentru merite în muncă fiind acordat ordinul „Gloria Muncii”.

Legea prenotată, la art.26 și 27, reglementează oferirea de insigne pentru titlurile onorifice conferite pentru merite deosebite și succese considerabile în domenii de activitate stabilite, preponderent pentru activități artistice și literale. Titlul onorific menționat în proiect - „Veteran ai muncii” nu se regăsește în actul normativ menționat și prin urmare necesită a fi reglementat anterior adoptării proiectului examinat.

Recomandări:

Se recomandă excluderea cuvintelor „și insigna „Veteran ai muncii”

Factori de risc:

- Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect
- Lacună de drept
- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Generale

- 3 -

alin.5 și alin.9 din Articolul unic al proiectului

5. La articolul 14 alin. (1) lit. g) va avea următorul cuprins: „g) bilete de tratament sanatorial gratuit o dată în an în centrele de reabilitare ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip sau, la alegere, în locul biletelor de tratament, la o compensație bănească o dată la un an, în condițiile stabilite de Guvern. De acest drept beneficiază și persoana care o însoțește [...]”;

9. Articolul 15 alin.(1) lit.c) va avea următorul cuprins: „[...] De acest drept beneficiază și persoana care o însoțește [...]”.

Obiecții:

Norma prevăzută la art.14 alin.(1) lit.g) din Legea nr.190/2003 prevede dreptul veteranilor de război la bilete de tratament sanatorial gratuit o dată la trei ani în centrele de reabilitare ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip. Proiectul completează norma cu dreptul veteranului de a beneficia de compensația bănească în locul biletului sanatorial în condițiile stabilite de bilet, însă suplimentar se reglementează dreptul persoanei care însoțește veteranul atât la bilet gratuit, cât și compensația bănească.

Acest drept oferit însoțitorului este excesiv și abuziv, întrucât dreptul la bilet sanatorial se oferă pentru calitatea beneficiarului de veteran, pentru participare la acțiunile de luptă în cel de-al doilea război mondial, la acțiunile de luptă desfășurate pe teritoriul altor state și la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova, precum și pentru serviciu ireproșabil și muncă plină de abnegație în anii celui de-al doilea război mondial. Respectiv, dreptul la tratament sanatorial, cât și compensarea bănească în schimbul biletului este un drept unipersonal, care nu poate și nici nu este argumentat de a fi oferit altor persoane care nu corespund condițiilor de acordare.

Mai mult, includerea acestei norme poate servi drept temei pentru acordarea compensațiilor bănești persoanelor care nu au legătură cu beneficiarii de bilete (veteranii), dar în mod fraudulos au fost declarate drept însoțitori.

În ce privește modificarea propusă la alin.9 din proiect privind acordarea dreptului la bilet sanatorial sau compensație bănească însoțitorului, la art.15 alin.(1) lit.g¹) din Legea nr.190/2003 se stabilește că „persoanele cu dizabilități severe de pe urma războiului care, potrivit concluziei Consiliului Național pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă, necesită ajutor permanent din partea altei persoane au dreptul o dată pe an la însoțitor în centrele de reabilitare ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip, în condițiile stabilite de către Guvern”.

Prin urmare, dreptul și condițiile de acordare a însoțitorului pe perioada beneficierii de tratament sanatorial este asigurat și se reglementează de către Guvern.

Recomandări:

În consecință, la alin.5 și 9 din articolul unic al proiectului se recomandă excluderea textului „De acest drept beneficiază și persoana care o însoțește”.

Totodată, la alin.9 din articolul unic se recomandă excluderea textului „Prevederea în cauză nu se extinde asupra persoanelor specificate la art.7 alin.(2) pct.1) lit.g)”, întrucât art.7 din Legea nr.190/2003 se referă la veteranii de război, în timp ce art.15 din Legea prenotată stabilește măsurile de protecție socială a persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului, și prin urmare nu au tangență cu cele specificate la art.7 din Lege.

Factori de risc:

- Derogări neîntemeiate de la exercitarea drepturilor/obligățiilor
- Costuri exagerate de implementare a normei în raport cu beneficiul public
- Promovarea intereselor contrar interesului public

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - corupere activă
 - dare de mită
 - corupere pasivă
 - luare de mită
 - trafic de influență
 - abuz de serviciu
 - îmbogățire ilicită
 - escrocherie
 - fals în acte publice

alin.4, 7 și 15 din Articolul unic al proiectului

4. La articolul 14 alin. (1) lit. c) va avea următorul cuprins: "[...] De acest drept beneficiază și persoana care o însoțește. Prevederea în cauză nu se extinde asupra persoanelor specificate la art. 7 alin. (2) pct. 1) lit.g);"

7. Articolul 15 alin. (1) lit. c) va avea următorul cuprins: "c) o călătorie (tur-retur) pe an [...] sau o compensație nominativă pentru călătoria cu transportul [...]. De acest drept beneficiază și persoana care însoțește o persoană cu dizabilități severe. Prevederea în cauză nu se extinde asupra persoanelor specificate la art. 7 alin. (2) pct.1) lit.g);"

15. Capitolul III se completează cu articolul 17¹) cu următorul cuprins: [...] b) o călătorie gratuită tur-retur pe an cu transportul feroviar sau auto de pasageri sau o compensație nominativă pentru călătoria cu transportul urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor), care se acordă la locul de reședință de către autoritățile administrației publice locale din contul bugetului respectiv. Prevederea în cauză nu se extinde asupra persoanelor specificate la art. 7 alin. (2);

Obiecții:

Similar obiecției nr.3 din prezentul raport de expertiză, la alin.4 din articolul unic al proiectului se propune excluderea dreptului persoanei însoțitoare de a beneficia de drepturile veteranului de război la scutiri de călătorie sau compensație bănească, întrucât dreptul său este oferit urmare contribuției și activității desfășurate în timpul războiului/acțiunilor de luptă, are efect unipersonal și nu poate fi transmis altor persoane.

La alin.7, reieșind din faptul că art.15 din Legea nr.190.2003 stabilește măsurile de protecție socială a persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului și deplasarea acestora ar condiționa necesitatea însoțirii de către un terț, se recomandă asupra completării textului normei ce ar permite însoțirea veteranului la un preț redus, dar se va exclude compensația bănească.

Totodată, prevederea cu privire la exceptarea de la normă a persoanelor indicate la art.7 alin.(2) pct.1) lit.g) din Legea nr.190/2003 nu este necesară, întrucât art.7 prevede categoria de veterani de război, în timp ce art.15 stipulează despre măsurile de protecție socială a persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului.

În ce privește alin.15 din articolul unic al proiectului (copii războiului), autorul include norme diferențiate față de măsurile de protecție socială stabilite pentru veteranii de război sau persoanele cu dizabilități de pe urma războiului. Prin urmare, se constată necesitatea stabilirii măsurilor de protecție socială similare, în special în cazul când autorul intenționează echivalarea măsurilor pentru veteranii de război și persoanele cu dizabilități, însă pentru copii războiului indică, neargumentat, norme diferite.

Recomandări:

Se recomandă revizuirea proiectului după cum urmează:

- La alin.4 se exclude textul „De acest drept beneficiază și persoana care o însoțește”;

- La alin.7 se completează după cuvintele „dizabilități severe” cu textul „ , cu excepția dreptului la compensație nominativă pentru călătoria cu transport.”

Totodată, se exclude textul „Prevederea în cauză nu se extinde asupra persoanelor specificate la art.7 alin. (2) pct.1) lit.g);”, întrucât măsura de protecție socială este destinată persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului, în timp ce art.7 se referă la veteranii de război.

- La alin.15 se recomandă utilizarea normei similare ca în cazul măsurilor de protecție socială destinate veteranilor de război.

Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> ● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive ● Lacună de drept ● Derogări neîntemeiate de la exercitarea drepturilor/obligărilor ● Costuri exagerate de implementare a normei în raport cu beneficiul public ● Promovarea intereselor contrar interesului public 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> ● Generale ● Încurajarea sau facilitarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - corupere activă - dare de mită - corupere pasivă - luare de mită - abuz de serviciu - îmbogățire ilicită
--	--

- 5 -

alin.15 din articolul unic al proiectului (art.17/1 alin.(1)

15. Capitolul III se completează cu articolul 17¹) cu următorul cuprins: "Articolul 17¹. Măsurile de protecție socială a copiilor războiului (1) Copiii războiului au dreptul la: [...].

Obiecții:

Aliniatul 15 din Articolul unic al proiectului indică completarea Legii nr.190/2003 cu articolul 17¹ care prevede măsurile de protecție a copiilor războiului, fiind constatate următoarele obiecții:

- la alin. (1) lit.f) se stabilește dreptul persoanei de a beneficia de bilete la tratament sanatorial o dată la 3 ani, însă dreptul la compensație bănească este precizat o dată la 2 ani, fapt ce se consideră neargumentat. Atât termenul pentru realizarea dreptului la tratament sanatorial cât și compensarea bănească, în caz de imposibilitate de a beneficia de tratament, trebuie să fie identic. În caz contrar se produc confuzii referitor la calcularea termenului, dreptul la compensare fiind mai atractiv având periodicitatea mai mare.

- la alin. (1) lit.i) autorul menționează dreptul la indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă a persoanei. În acest caz, Hotărârea Guvernului nr.108/2005 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă stabilește la pct.2 că dreptul la „indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă se acordă în cazurile când asiguratul angajat în baza contractului individual de muncă sau în baza unui contract de prestări servicii sau persoanele care exercită independent profesiunea de medic în una din formele de organizare a activității profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătății nr.411/1995, liber-profesionistul ce practică activitatea în sectorul justiției, pierde temporar capacitatea de muncă”. Întrucât norma generală prevede dreptul la indemnizație pentru toate categoriile de angajați, considerăm că dublarea normei în cauză nu este necesară.

- Situație similară și în cazul alin. (1) lit.l) care stabilește dreptul beneficiarului la concediu de odihnă în perioada convenabilă, precum și dreptul la concediu suplimentar neplătit pe un termen de 2 săptămâni. În acest sens, Codul muncii nr.154/2003 reglementează la art.116 că „(1) Programarea concediilor de odihnă anuale pentru anul următor se face de angajator, de comun acord cu reprezentanții salariaților [...]. (2) La programarea concediilor de odihnă anuale se ține cont atât de dorința salariaților, cât și de necesitatea asigurării bunei funcționări a unității”.

Totodată, la art.120 din Codul muncii se statuează dreptul angajaților, în baza unei cereri scrise, la un concediu neplătit cu o durată de până la 120 de zile calendaristice. Prin urmare, norma prevăzută în proiect este deja reglementată de Codul muncii nr.154/2003 și nu necesită a fi indicată suplimentar în Legea nr. 190/2003.

- la alin. (1) lit.s) se instituie norma cu privire la acordarea reducerilor la achitarea serviciilor comunale, în acest sens la art.20 din Legea nr.190/2003 se stabilește că „În conformitate cu legislația în vigoare, autoritățile administrației publice locale au dreptul să stabilească, din contul mijloacelor unităților administrativ-teritoriale respective, în limita posibilităților, facilități suplimentare pentru veterani, inclusiv

compensarea cheltuielilor pentru serviciile comunale". Astfel, se constată că adoptarea unei norme similare nu este necesară.

Recomandări:

Urmare celor expuse supra, se recomandă următoarele modificări:

- la alin. (1) lit.f) se substituie cuvintele „o dată la 2 ani” cu textul „o dată la 3 ani”;
- alin. (1) lit.i) se exclude;
- alin. (1) lit.l) se exclude;
- alin. (1) lit.s) se exclude.

Factori de risc:

- Norme irealizabile
- Derogări neîntemeiate de la exercitarea drepturilor/obligațiilor

Riscuri de corupție:

- Generale

- 6 -

alin.15 din articolul unic al proiectului (art.17/1 alin.(2) - (7))

Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin.(1) [...].

Obiecții:

La art.17¹ alin.(2) - (7) se prezintă sursa de finanțare pentru realizarea măsurilor de protecție socială destinată copiilor războiului. Astfel, urmare a examinării proiectului se constată formulări ambigue ce creează confuzii în legătură cu sursa de finanțare, întrucât aceleași măsuri de protecție se regăsesc la două norme, dintre care unele indică surse de finanțare diferite.

Măsura de protecție prevăzută la art. 17¹ alin.1 lit. f) se regăsește la art.17¹ alin.(2) și alin.(7), în acest caz fiind stabilită sursa de finanțare din bugetul de stat, nefiind clară necesitatea menționării repetate.

Totodată, la alin.(3) și alin.(6) se constată dublarea măsurii de protecție indicată la alin.1 lit. s) unde se stabilește reducerea aplicată la achitarea serviciilor comunale, unde sursa de finanțare diferă de la o normă la alta. La alin.(3) autorul indică că cheltuielile vor fi suportate parțial din bugetul local, iar la alin.(6) sarcina suportării cheltuielilor se stabilește pentru patronii sau furnizorii de servicii. În acest caz deducem apariția conflictului dintre norme care va genera inaplicabilitatea măsurii de protecție în rezultatul declinării competențelor de către ambele entități responsabile.

La alin.(4) se indică asupra necesității de excludere a lit.t), întrucât măsură de protecție socială prevăzută la lit.t) în textul proiectului nu există.

Totodată, la alin.(5) nu este clară necesitatea menționării sursei de finanțare (bugetul de stat) din moment ce la lit.g) se stipulează despre asigurarea prioritară cu medicamente din loturile de ajutoare umanitare. Prin urmare necesitatea prevederii acestei norme este de prisos.

Recomandări:

În consecință, se recomandă reformularea alin.(2) - (7) prevăzute la art.171 prin prisma celor relatate supra, în scopul asigurării clarității normelor.

Suplimentar, la alin.(4) se recomandă excluderea lit.t).

Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> ● Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive ● Concurența normelor de drept ● Atribuții paralele 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> ● Generale
--	--

IV. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat de un grup de deputați din Parlament, având drept obiectiv modificarea Legii nr.190/2003 cu privire la veterani în scopul includerii unei categorii noi de beneficiari, și anume copiii războiului.

Rigorile Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional au fost respectate, proiectul și nota informativă au fost publicate pe pagina oficială web a Parlamentului, astfel fiind asigurat accesul părților interesate pentru informare și înaintarea recomandărilor.

Textul proiectului conține prevederi contradictorii și formulări ambigue, iar includerea categoriei de cetățeni - copiii războiului în Legea nr.190/2003 nu corespunde noțiunii de veteran descrise la art.6 alin.(1), criteriul de vârstă în calitate de condiție unică nu se încadrează în criteriile de eligibilitate, și prin urmare excede cadrului de reglementare legiferat de Legea prenotată. Suplimentar, se constată existența în procesul de examinare a inițiativei legislative nr.210 din 01 septembrie 2021 privind adoptarea proiectului de Lege cu privire la protecția socială a copiilor războiului, în acest caz nefiind necesară modificarea Legii nr.190/2003.

Totodată, notificăm asupra necesității de obținere a avizului pozitiv al Guvernului, întrucât proiectul intenționează majorarea bugetului de stat, iar conform art.131 alin.(4) din Constituție „Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sânt accepte de Guvern”.

Prin urmare, în scopul prevenirii apariției manifestărilor de corupție la aplicarea în practică a prevederilor proiectului, reieșind din factorii de corupție identificați, considerăm oportună redactarea acestuia în contextul obiecțiilor și recomandărilor din prezentul raport de expertiză anticorupție.

21.09.2021

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Daniela Carbuni, Inspector superior

